

PROJECTE PER AL CICLE INICIAL SOBRE SEGURETAT ALIMENTÀRIA

Del camp a la taula

INTRODUCCIÓ

AUTORES

Ana Castellón Pascual
Núria López Rebollal
Pilar Melcón Martínez,
Olga Schaaff Casals
Anna Torner Santanach

Per què cal un projecte sobre seguretat alimentària?

És indiscutible la importància dels coneixements científics i tecnològics en el món actual i, tenint en compte que en educació ens proposem el desenvolupament harmònic de la persona, considerem que per aconseguir-lo cal partir del que és més proper.

L'alimentació és un aspecte fonamental en la vida de les persones, i cal que es treballi no només des de l'àmbit familiar sinó també des de l'escola sota la perspectiva de la creació d'hàbits saludables basats en el treball del currículum.

Tenint en compte aquestes consideracions, cal proporcionar a l'alumnat l'oportunitat de treballar experimentalment, ajudar-lo a descobrir el món que l'envolta potenciant uns espais de treball on l'èmfasi no es posi en els continguts concrets i descontextualitzats sinó en pràctiques que l'ajudin a **saber fer i saber actuar** davant de situacions diverses, d'acord amb les seves capacitats i el seu moment evolutiu utilitzant tots els recursos al seu abast.

Ajudant els infants a conèixer i a practicar uns bons hàbits alimentaris, i en concret els que fan referència a la **seguretat alimentària**, els ajudarem a prendre decisions sobre l'alimentació, atès que no es pot actuar de manera crítica davant del que no es coneix ni valorar-ho. En definitiva, es tracta d'aprendre per actuar amb criteri, autònomament i responsablement.

Els conceptes clau en què es fonamenta el projecte són:

- Les condicions d'higiene dels aliments des de l'origen fins al consum.
- A les mans tenim bacteris. Els aliments crus també tenen bacteris.
- El rentat de mans amb aigua i sabó evita la contaminació dels aliments.
- Els bacteris necessiten calor i humitat per multiplicar-se.
- El fred evita la contaminació dels bacteris.
- Cal conservar en fred alguns aliments (frescos).

Estructura del projecte

1. Pregunta i/o context de partida: foto, text, conte, article, vídeo...
Escollim partir de l'anàlisi d'una realitat tangible amb una finalitat doble:
 - Abstreure coneixements que siguin útils per **interpretar moltes més situacions**.
 - Fonamentar formes d'**actuar responsables i autònomes**.
2. Idees prèvies
3. Síntesi de les idees clau (mapa conceptual, mapa d'idees, esquema...)
4. Treball experimental de cada un dels temes plantejats
5. Fase d'explicació i de síntesi
6. Fase d'aplicació
7. Avaluació competencial:
 - Del treball de grup
 - Del treball experimental
 - Dels continguts treballats

Metodologia

a) Gestió d'aula

Quan ens plantejem dur a terme un projecte, cal tenir en compte qüestions d'organització i gestió de l'aula, les quals defineixen quin serà l'ambient de treball, facilitaran o dificultaran el treball autònom dels nostres alumnes, dibuixaran el paper que tindran l'adult i els nens al llarg de tot el treball.

Aquests aspectes estan vinculats tant a la mateixa activitat d'aprenentatge com a la gestió de l'espai, el temps o els materials que farem servir. Uns i altres estan estretament lligats.

A més de tots aquests aspectes necessaris per realitzar un aprenentatgeaprenentatge competencial, cal fer incidència, també, en l'aprenentatge contextualitzat, l'aprendre amb els altres, aprendre a comunicar i aprendre a regular els propis aprenentatges.

Pel que fa a les activitats, és important contextualitzar els aprenentatges, ja que la salut en l'alimentació és una qüestió que forma part de la vida dels nostres infants i que està lligada a actuacions responsables dins del nostre entorn cultural, a les idees que podem traslladar a d'altres actuacions o situacions.

Cal tenir en compte que aquesta proposta presenta activitats de tipus diferent, algunes d'individuals i d'altres en petit grup, que no es conceben com a la suma d'accions individuals sinó que demanen d'interactuar, adquirir compromisos tant del funcionament del grup com a nucli de treball com de l'aula:

- Els materials: quins són, on els posem, com hi podem accedir, etc.
- L'organització de l'espai: organització més o menys fixa de les taules i cadires, espais de treball de grup, espais de conversa, etc.
- El temps: la preparació de la sessió, l'anticipació un cop ja hem iniciat el treball, la recollida, etc.

Aquest tipus d'organització demana temps per organitzar-nos, per definir les tasques, les regles del joc; en definitiva, temps per prendre i pactar aquests compromisos. S'aprèn amb els altres, cal aprendre a funcionar en grups heterogenis valorant el que ens aporta la diferència, la diversitat d'idees i opinions que permeten confrontar les idees de cada un amb les dels altres i finalment aprendre.

Per aquest motiu, dins de l'aula caldrà que cadascú adequi la proposta tenint en compte quina és la dinàmica de l'aula, el grau de participació en la presa de decisions, el nivell d'autonomia, etc.

Per aprendre, cal saber comunicar. Al llarg de la proposta farem servir modes comunicatius diversos (escrit, oral, dibuix, fotografia...) adequats al moment d'aprenentatge del llenguatge dels nens.

Per aprendre, és útil treballar en espais de conversa en grups petits o grans que serveixin per pensar, on tothom pugui dir-hi la seva i finalment recollir les diferents aportacions i consensuar-les. Es pot treballar amb escrits individuals o bé col·lectius.

Per aprendre, cal saber corregir-se. Aquestes propostes parteixen del que *jo penso*, que després es contrasta amb el que pensen els altres per poder avançar en el propi aprenentatge.

b) Treball experimental

És indiscutible la importància dels coneixements científics i tecnològics en el món actual i, tenint en compte que en educació ens proposem el desenvolupament harmònic de la persona, cal proporcionar a l'alumnat l'oportunitat de treballar experimentalment.

Cal potenciar uns espais de treball on l'èmfasi no estigui centrat en els continguts concrets i descontextualitzats sinó en les pràctiques que ajudin a l'alumnat a saber fer i saber actuar davant de situacions diverses, d'acord amb les seves capacitats i el seu moment evolutiu utilitzant tots els recursos al seu abast.

Ajudant els nens a conèixer el que els envolta, els ajudarem a adquirir consciència sobre la seva manera d'actuar i a prendre decisions sobre l'entorn de manera crítica, atès que sense coneixement no hi ha crítica possible.

El procediment didàctic més important per a una educació científica és "investigar". Aquest tipus de treball afavoreix la construcció d'una relació entre el que l'aprenent fa i el que l'aprenent pensa. El procés de construcció de coneixement s'entén com un ajustament continu entre experiència, pensament i llenguatges.

c) Incorporació de les tecnologies d'aprenentatge del coneixement (TAC)

En les activitats plantejades es poden necessitar recursos de les TAC en funció del que ens proposem. Gairebé tots són de llicència lliure; només cal registrar-se per tenir-hi ple accés. No tots els recursos són vàlids per a tot. Cal conèixer quines necessitats tenim a l'hora de fer la tria.

Hi ha diferents programes per diferents finalitats:

- Per difondre fotografies seqüenciades (només cal triar el format i pujar-les)
<http://www.flickr.com>
<http://picasaweb.google.es>
<http://www.dropbox.com/>

A mode de galeria

<http://www.slide.com>

A mode de llibre

<http://www.issu.com>

- Per compartir i allotjar documents

<http://www.scribd.com>

- Per crear mapes conceptuals

<http://bubbl.us/edit.php>

<http://cmap.ihmc.us/conceptmap.html>

<http://www.mindmeister.com/>

- Per crear mapes situacionals

<http://maps.google.es>

- Per crear webs senzills

<http://sites.google.com>

- Per fer presentacions

<http://prezi.com>

<http://www.slideboom.com>

- Per difondre informació

<http://blogger.com>

- Per crear núvols de paraules

<http://www.wordle.net>

- Marcador de web i adreces electròniques

<http://www.delicious.com>

<http://www.mister-wong.es>

- Per posar música en un bloc o web

<http://www.goeat.com>

<http://www.clickcaster.com/>

Consells generals de cara a la bona distribució dels materials

- Quan treballem amb fotografies pròpies, hem de tenir en compte que actualment les màquines treballen amb una gran quantitat de píxels i augmenten molt la mida i el pes. Cal baixar-ne el pes per optimitzar els programes que no suporten un pes excessiu. Normalment s'hi fa referència en els processos de càrrega. Podem dir el mateix pel que fa a la música.
- Els documents disponibles a la xarxa han de tenir lliure circulació, és a dir, ser públics i utilitzables per tots els qui tenen accés a la xarxa.
- Si cal protegir la propietat intel·lectual del material elaborat, es pot usar una llicència de Creative Commons (<http://creativecommons.org/>).

Guia per al professorat

En la guia del professorat d'aquest projecte s'inclouen els apartats següents:

- Conceptes clau
- Competències, continguts curriculars i objectius didàctics
- Durada aproximada
- Material
- Criteris d'avaluació
- Esquema de les activitats:
 - Presentació de l'activitat (sempre en forma de pregunta).
 - Detecció i explicitació de les idees prèvies de l'alumnat
Es fa una conversa de tot el grup classe o per petits grups amb unes preguntes com a guió i posteriorment es posen en comú i es plasma en format digital (fotografies en murals o esquemes) amb un instrument adequat al tema i el nivell de l'alumnat.
- Comunicació dels objectius i proposta de treball experimental: guió de treball, bases d'orientació... (És a dir, es planteja la feina sense avançar resultats.)
- Realització del treball:
 1. Predicció, anticipació..et. del que pensen que passarà i justificació
 2. Realització de l'acció i presa de dades
 3. Tractament de les dades
 4. Comunicació dels resultats
 5. Conclusió i Elaboració d'un informe
 6. Avaluació (coavaluació i autoavaluació)

Abril de 2011

*El que veig ho oblidat,
El que escolto ho recordo,
El que faig ho comprenc.*

Proverbi Xinès

*El coneixement no està en la memòria sinó
En el diàleg entre les preguntes i les respostes.*

Plató